REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se retrimit.

Inserate
se primesc la Administrațiune în Brașov și la următoarele BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena la M. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lesner, Heinrich Schalek, A. Oppelik Nachf., Anton Oppelik. In Budapesta la A. V. Golberger, Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsébet-körut).
Prețul inserțiunilor: o serie garmond pe o colonă 10 bani pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă și învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXX.

„GA…
Abonam…
Pe un …
12 co…
N-rii de…
Pentru …
Pe un …
luni 20 f…
N-rii de…
Se pre…
ciile poșt…
afară și în…
Abonamen…
Administra…
târgul Inul…
I. Pe un an …
luni 10 cor.. pe …
Cu dusul acasă…
cor., pe șase lu…
trei luni 6 cor. …
plar 10 bani. —…
mentele, cât și…
sunt a se plăti în…

Nr. 5. Brașov, Luni-Marți 9 (22) Ianuarie 1…

„Sa ne bucurăm.... că trăim“....

Voim să vorbim astădi de primirea nu numai splendidă, dar plină de simpatie, ce s'a făcut în Viena delegației orașului București, care a mers în frunte au primarul M. Cantacuzino să întoarcă vizita, ce-a făcut'o Dr. Lueger primarul Vienei, însoțit de mai mulți conzilieri comunali, astă vară, când cu Expoziția, capitalei române.

Călduroasa primire, de care vorbim, este un semn cum nu se poate mai învederat ale amicabilelor raporturi dintre Austria și România, iar manifestarea, putem dice entuziastă, a reprezentanților comunali și a poporațiunei capitalei împărătești cu ocaziunea acestei vizite își are și o însemnătate specială.

Nu e numai legătura de raporturi amicabile oficiale între ambele state, ci și o legătură de simpatie între poporația Vienei și aceea a capitalei române, căreia i s'a dat expresiune viuă cu ocaziunea aceasta.

Vienezii, prin poziția ce o ocupă Viena în monarchia dualistă și prin multele interese industriale ce-i leagă de România, au fost în deceniile ultime aceia, cari au rămas binevoitori regatului român și poporațiunei sale și atunci, când guvernul dela București trebuia să se lupte cu mari greutăți din cauză, că în urma înrâurinței guvernului ungar asupra afacerilor exterioare ale monarchiei, România avea să suporte multe neajunsuri mai ales pe terenul economic, așa că în cele din urmă fù împinsă într'un răsboiu vamal, care avù consecințe grave de ambele părți, din care însă regatul român a ieșit în cele din urmă victorios.

Pe lângă aceasta erau încordările periodice între Budapesta și Bucuresci din cauza așa numitei „agitațiuni în cestiunea română transilvană“, cari amărau de multe-ori dilele miniștrilor regelui Carol. In tot timpul, ori de ce s'ar fi tratat, de chestii curat economice, ori politice, se simțea la Bucureștĭ deosebirea cea mare în raporturile cu monarchia dualistă, fiind Viena totdeauna prevenitoare și mult mai amicabilă față cu guvernele române, decât Budapesta.

Imprejurarea aceasta și personalitatea deosebită a lui Lueger, ca om politic și azi om cu mare influență și popular în Viena și în întreg archiducatul austriac, au adus cu sine, că vizita de astăvară a lui la Bucuresci a fost întâmpinată cu atâta simpatie din partea română și a făcut ca acum delegația capitalei române să se bucure de aceeași caldă primire din partea Vienezilor.

Cine e Lueger nu mai trebue să spunem cetitorilor noștri. Le vom spune numai, că e cunoscut ca om de spirit, care în toate vorbele și acțiunile sale denotă o originalitate inherentă personalității sale.

Și acum spiritul original al acestui bărbat s'a pronunțat atât de viu în manifestările sale la primirea „oaspeților mult iubiți din România.“ La banchetul festiv ce s'a dat în onoarea delegațiunei române în sala cea mare a palatului primăriei (Rathaus), la care au fost invitate 250 de persoane, Dr. Lueger a ținut un toast plin de spirit în sănătatea Impăratului Austriei și a Regelui României, aducând apoi calde urări oaspeților.

„Veniți să ne bucurăm împreună și reciproc — dise Lueger — că suntem pe lume și că încă nu am fost inghițiți de ceilalți“,

Scie fiecare pe cine înțelege Lueger cu cuvântul „ceilalți“. Sunt adversarii în contra cărora luptă partidul creștin-social; semiții din Austria și cei din Ungaria, supranumiți „Judeo-maghiari“.

Eată de ce cuvintele de mai sus ale primarului Vienei își au deosebita lor importanță și pentru oaspeții din România, cari bine știu, că aceiași adversari sunt, cari au cauzat bărbaților lor de stat în trecut și le causează și azi, cu ajutorul pressei de care dispun și a influenței politice de pe vremuri, de care se bucură, adeseori multe și mari neplăceri.

Să ne bucurăm că trăim!... dise primarul Vienei, încunjurând în mod diplomatic o asertiune, ce s'ar fi tălmăcit ca demonstrație politică; să ne bucurăm că mai suntem pe lume și n'am fost înghițiți de cei, cari ni-ar soarbe bucuros într'o lingură de apă, și pe mine cu ai mei și pe voi Românii, cari nu le-ați zăcut niciodată la inimă.

Lengyel Zoltan și Ugron Gabor. Senzațiunile politice se țin lanț.

E viața publică a unor necopți politicește, in mâna cărora puterea poate însemna nefericire și desastru pentru întreaga țară. Cocoșul Lengyel Zoltan e deocamdată eroul senzațiunei. Politica independiștilor nu-i mai convine, vezi doamne un corb alb, care crede că principiul încă este un element de care să se ție socoteală. Sfidarea principiilor independiste de către coaliționiști, îl jignesc pe radicalul împintenar, deci pornește campanie nimicitoare împotriva acelora cari se îmbuibă prea desfrânat în milostenia bugetului, indiferent dacă sunt integri moralicește sau au fost tîrîți prin toate murdăriile necinstei. Ugron Gábor, groaznicul săcui, e luat la ochi. Eată ce scrie Lengyel Zoltan despre el: »Nemțește n'am scris nici-odată, nici »raixkrigsministeriului« nici în »Vaterland«. Falimentul băncei franțuzești, dimpreună cu Rimber, eu l'am făcut? Eu am nimicit un întreg comitat săcuesc? După mine curg la mii de nenorociți lacrimile, lacrimile sângelui meu? Pe mine m'au botezat, »călăul săcuilor«? Pe mine m'au pedepsit pentru aceste, sau pe tine? In afacerea mea a îndrumat Polonyi pe judecători, să-și retragă cererea de nulitate sau în a ta? etc. etc.«

Pentru toate aceste în consfătuirea pe care o vor ține astăzi independiștii, vor decide, să-l scoată afară pe Lengyel din partid sau nu.

Mulți agitează pentru darea afară — mai ales că Ugron e vicepreședintele partidului kossuthist. — La așa cap, așa căciulă.

Intrevedere între țarul Nicolae și principele Ferdinand. După cum i-se anunță ziarului »Vossische Zeitung« din Sofia, ziarul de acolo »Den« este informat, că în curând va avea loc o întrevedere între Țarul Nicolae și prințul Ferdinand al Bulgariei.

Intorsătura în afacerea Polonyi-Halmos.

O schimbare neașteptată în afacerea Polonyi-Halmos, produce impresia ca și când rafinatul vulpoi ar fi raportat o strălucită învingere împotriva adversarilor săi politici. Zicem că produce numai impresia, căci istoricul acestei întorsături scoate chiar mai bine la iveală rolul trist al ministrului de justiție.

Bucuria lui Polonyi și satisfacția lui plină de recunoscătoare mulțămită față de Halmos, e cea mai bună dovadă de încurcătura, în care era să cadă, și din care probabil că integritataa lui morală ar fi eșit nimicită iar el însuși pentru politică mort pe vecii vecilor.

Sâmbătă anume s'a ținut ședința dietei ca de obiceiu. La ordinea zilei era bugetul ministerului de justiție. Veștile ce s'au lățit, răscoliseră pe toți deputații din cronicul indiferentism față de ședințele camerei.

Miniștrii intră în sala de ședință. In frunte merge Polonyi. O salvă de urale, strigăte, țipete, toate în cinstea ministrului de justiție!

Ședința se deschide. la cuvântul Polonyi ca cel dintâiu orator. Inainte de pertractarea bugetului de justiție, cu fața radioasă, Jupiter tonans face următoarele enunciațiuni:

»In decursul nopței s'a întâmplat o curioasă schimbare în afacerea aceasta, pe care eu, fiind un om religios și care văd în religiune o mângâiere o privesc ca o intervenție a sorții«

Apoi povestește cum Vineri seara veni la dânsul Dr. Emanoil Wein, medicul de casă al lui Halmos, și-i spuse, că Halmos ar fi un om bolnav, sufere de nervi și el, Doctorul, e foarte îngrijit de sănătatea lui. Ori-ce agitație poate causa catastrofa, și nu crede că în urma nervilor să-i sdruncinați, Halmos ar putea suporta toate grijile unui astfel de proces. De aceea din curată humanitate, i-a propus lui Halmos că dacă în adevăr Polonyi e nevinovat, să facă sfârșit afacerei acesteia spre binele său și al țării, dând o declarație în sensul acesta lui Polonyi. Ministrul îi spune că numai o declarație în scris ar fi aplecat să primească.

Pe la miezul nopții iată-l iarăși pe Dr. Wein, de astă dată însoțit de cei doi fii ai lui Halmos, aducând lui Polonyi o declarație, în care Halmos spune că da ar fi spus lui Preyer cele răspândite — dar nu corăspund adevărului. — Regretă nedreptatea pe care i-a făcut'o, Escelenței Sale, își cere scuze și-l roagă să considere zisele lui de neesistente.

Polonyi a adresat imediat lui Halmos o scrisoare, prin care consideră afacerea de încheiată și-i mulțămește pentru hotărârea sa de a liniști atât de cavalerește opinia publică.

Polonyi afirmă că are dovezi că toată inscenarea acestei afaceri n'a fost decât o goană politică, despre care cu altă ocazie va da informațiuni mai amănunțite.

Urale și felicitări nesfârșite au încheiat acest discurs-spălare. Dar ușile n'au fost destul de bine încercate în decursul sfătuirilor antedecente și iată și opoziția c'un întreg arsenal de dovezi, prin care Polonyi e acuzat că declarațiunea aceasta ar fi scos'o cu sila prin o procedură foarte cutezată.

...Câine, iți vărsăm sângele de vei face vre-o destăinuire împotriva lui Polonyi«. »Vei putrezi sub poduri de vei scoate un cuvânt«... etc. etc.

Cam acesta era tenorul scrisorilor anonime, cu cari il bombardau patrioții pe Halmos. Dr. Emanuil Wein un văr de al lui Cornel Abranyi, șeful biroului de pressă prietinul intim al lui și medicul de casă al lui Halmos, zic cei doi fii ai lui Halmos într'o scrisoare adresată jurnalelor, începù să sugestioneze tatălui lor, că dacă nu va sfârși fără proces chestiunea P… garantează de viața lui. Astfe… tatăl lor le ceru sfatul, iar ei bin… că sub amenințările lui Dr. Wein, … buit să cedeze, numai și numai c… rând starea cea gravă a sănătăți… lui lor.

Altă declarație a ginerelui … mos medic și el Dr. Eugen Spiller … lumină și mai clară asupra întregei …

»Mulți membrii de ai familie… tras atențiunea lui Halmos ca nu … să facă vre-o destăinuire în afacer… noscută, doctorului Wein, care stă … gătură familiară cu Cornel Abranyi.

»Din declarația cumnaților mei … dent, că totul s'a petrecut la spatele … și eu ca medic și membru al familie… trebuit să fiu cel dintâiu conzultat. S… sănătății socrului meu nici pe departe … atât de critică. Și în general nu se ob… nuește să se facă astfel de declarați… unui pacient. Eu consider declarațiunea … Halmos drept rezultatul sugestiunei medi… lui său de casă«.

Din toate acestea iese clar la lumină că afacerea Polonyi-Halmos încă nu-i sfârșită și că o astfel de declarațiune e departe de a-l rehabilita pe un om în integritatea-i morală.

Sănătatea i-a fost lui Halmos ma… scumpă, după cum se vede, decât adevăru… Ș'a jertfit trecutul pentru câțiva ani … viață — nu-i mirare — e omenesc. D… frica unuia de moarte nu dă drept altuia să iasă cu fața curată într'o afacere de onoare. Onoarea numai prin onoare se ține neatinsă; și capodoperele de șiretlicuri advocățești numai de urmările legei pot feri — nu de condamnarea oamenilor cinstiți.

Polonyi e considerat și acuma de foile opoziționiste și moderate de un om căzut. Să vedem ce-o mai aduce și sfatul de astăzi al independiștilor...?

Voci asupra primirei dela Viena.

„P a t r i o t u l“, organ conservator inspirat din sferele guvernamentale, vorbind despre primirea delegației bucureștene la Viena, zice între altele:

In viața politică ca și în viața intimă nu este nimic mai dulce ca o prietenie credincioasă și când o asemenea încredințare ne vine din partea ilustrului reprezentant al unei națiuni puternice și aliate, prețul ei este mai mare și exprimarea prieteniei trebue să ne fericească.

Manifestarea de dragoste pe care d. Mihail Cantacuzino a avut marele noroc să o primească, are pe lângă motivul sentimental și o deosebită însemnătate politică, ea arată că România a încetat de a fi o simplă expresiune geografică, după-cum se spunea odată, ea arată că pe prietenia României știu să pună preț chiar și statele cele mai bătrâne și mai puternice.

In discursul său — precum aflăm din rezumatele telegrafice — d-rul Lueger a făcut și unele aluziuni politice destul de semnificative, primarul Vienei a asigurat pe oaspeții bucureșteni că vor întâmpina o primire din cele mai cordiale din partea întregei populațiuni a Vienei *afară de puține excepțiuni*. Apoi amintind despre călduroasa recepțiune ce i-s'a făcut la București a adăogat: »în ciuda articolelor scrise de o oare-care presă asupra orașului București.«

D-rul Lueger a rămas, prin urmare, acelaș amic al Românilor și acelaș dușman al dușmanilor României, și înaltul demnitar vienez nu se sfiește ca, în toate împrejurările să-și spue gândul. Avem la Viena un amic care înțelege cumcă pentru Austria prietenia României este de mare preț, după-cum pentru România alianța Austriei este o garanție a independenței sale și acest amic reprezintă nu numai Viena, dar putem spune, că reprezintă întreaga națiune austriacă.

Cu mare dreptate, prin urmare, a

Mihail Cantacuzino, că
ă Viena şi vienezii, d-sa
nandatarul Bucureştilor,
ıntul credinţei şi simţă-
lui popor românesc.

st" — „foaie independentă
ştin al Austro-Ungariei". ce
ută pe oaspeţii români scriind:

că Românii din regat în-
consângenilor lor dela nor-
transilvani, înşişi fiind pă-
rma speranţă, că o monarchie
ırgică este cel mai bun chezaş
ertatea şi desvoltarea liniştită
i politică a regatului lor ce se
de îmbucurător. Aceste idei au
t de convingător şi pe Vienezi,
ra trecută reprezentanţii lor au
ıoasa capitală a României şi au
o pe Lueger întâmpinat c'o în-
ără de păreche. Zicem de aceea
, cari vor sosi mâne ca delegaţie
ılui lor în Viena: Vă mulţumim
bine veniţi!

Din dieta ungară.

lucem azi, după cum am promis,
ımănunţit despre cele ce s'au vor-
şedinţele dela 15 şi 16 Ianuarie ale
ei ungare şi ce ne interesează pe
omânii mai deaproape.

Incepem cu şedinţa dela 15 Ianuarie,
re a vorbit deputatul Dr. I. Maniu:

Dep. **Iuliu Maniu** zice, că n'avea de
să ia cuvântul. Partidul, căruia îi a-
ıe, a decis ca în decursul desbaterei
tului — de care are neapărată lipsă
rnul, pentru ca să-şi poată îndeplini
oblemele şi obligamentele luate asuprăşi
să se mărginească la precizarea punc-
ıi său de vedere principiar. Ei, depu-
i naţionaliştĭ sau reţinut cât se poate
a lua parte la discuţiune şi de a se e-
inde la unele chestiunĭ, ce ar fi putut să
producă turburare, asupra unor concepţii politice, împedecând astfel mersul regulat al desbaterei budgetare. Aşa a făcut Alexandru Vaida precizând la budgetul ministerului de interne punctul de vedere principiar, iar încolo ocupându-se cu chestiunĭ de resort. Aşa colegii Stefan C. Pop la resortul agriculturei şi V. Goldiş la budgetul cultelor, s'au ocupat numai cu chestiunĭ de specialitate. Când colo ce să vezĭ? Deputaţii din majoritate s'au ridicat cu ghioţura spre a veni in ajutor miniştrilor.

Celalalt motiv pentru care ia cuvântul este că unul din miniştri a zis despre dânsul (vorbitorul) că ar tracta unele chestiunĭ cu atâta patimă, încât ar da discuţiunei altă direcţie neprielnică.

Motivul cel mai apropiat ce-l îndeamnă să vorbească, este concepţia d-lui ministru şi a tuturor vorbitorilor maghiarĭ. că în ţara aceasta instrucţiunea publică şi progresul cultural trebue să fie esclusiv naţional-maghiar. (Adevărat! aşa este!)

Iuliu Maniu ...Faţă cu teza d-v. că fie-care cetăţean trebue să ştie ungureşte, prin urmare trebue să înveţe această limbă, pun teza, care este expresiunea sincerii mele convingeri şi prin care nu vreau de loc să detrag ceva limbei maghiare, — că în ori-ce ţară instrucţia primară numai în limba maternă a elevului se poate îngădui. (Sgomot. O voce în centru. *Dar în Posen?*) Nu invocaţi Posenul, căci la acest punct a răspuns d-l ministru de interne, contele Andrássy. Binevoiţi a-i ceti discursul şi veţi vedea că la Posen nu vă puteţi referi. (*Somogyi Aladar*: Nici la Basarabia?) Ba da; acolo am să vă trimit pe d-voastră, onorate coleg, ca să studiaţi raporturile. (Sgomot. Ilaritate.)

După părerea mea, consideraţiunile pedagogice şi condiţiunile preliminare pentru dobândirea culturei reclamă, ca fie-care copil să înveţe în limba sa maternă. Din faptul că limba oficială a ţării acesteia este cea maghiară şi că dv. ziceţi prin urmare — în ceea ce şi eu sunt de acord — că este de dorit, să înveţe ungureşte cel ce are nevoie de aceasta, nu se poate trage concluziunea, că fie-care om are datoria să înveţe ungureşte.

Declar aşadar, că faţă cu acest guvern am neîncredere cu deosebire fiind-că în instrucţia primară şi peste tot în instrucţia publică cere învăţarea în măsură atât de mare a limbei maghiare (Éljen!), ceea-ce împedecă progresul cultural al generaţiei viitoare (Voci: Garantează, nu împedecă.) Predarea limbei maghiare în şcoala primară nu poate să aibă decât aceste două resultate: ori învaţă băiatul ungureşte, ori nu învaţă. In cazul, când băiatul învaţă ungureşte, şi acest sistem prezintă în adevăr un rezultat aparent, atunci faptul acesta mă îndeamnă să protestez pe toate căile împotriva instruirei copiilor în limba maghiară. Pentru ce? Pentru că nu veţi fi în stare să ne arătăţi nicăiri un popor cu două limbi, care să le cultiveze pe amândouă, şi nu-mi veţi putea arăta popor, care cultivând pe una din limbi, să nu o negligeze pe cealaltă (Sgomot.) Nu ne luaţĭ în nume de rău, că vrem să păstrăm poporului nostru limba şi cultura pe care am moştenit'o. (Voci: Poftiţi!) Nu ni-se poate lua în nume de rău, că noi protestăm din toate puterile contra ori-cărei tendenţe, care ar ţinti la atăcarea culturei noastre (Sgomot).

A doua alternativă, că copilul nu va învăţa ungureşte, daţi-mi voe să vă spun convingerea mea, socot că va fi cea adevărată. Copilul nu va învăţa ungureşte, ci singurul rezultat practic al instrucţiei limbei maghiare va fi, că îşi va neglija limba maternă, va neglija cunoştinţele, cari sunt necesare, pentru-ca să poată hălădui prin lupta vieţii, azi mai complicată şi să poată lua lupta cu alţii. (Contele Batthány T.: Dar în America? *Somogyi*: Dacă n'ai fi învăţat ungureşte, n'ai putea acum să ne batjocureşti).

...Binevoiţi a vă transpune în imaginaţia dv. într'o comună din Ardeal, unde nu există nici un Maghiar şi singurul om, care ştie ungureşte, este poate învăţătorul. Ia gândiţi-vă, mă rog, ce tortură trebue să fie pentru acel biet învăţător şi cu ce dificultăţi trebue să se lupte, peutru ca să înveţe pe acel copil a întrebuinţa fie şi cele mai elementare noţiuni şi cum trebue să prădeze timpul pentru învăţarea limbei maghiare, în loc să-l întrebuinţeze pentru învăţarea cunoştinţelor necesare şi utile. Consecinţa naturală este, că copilul, care a învăţat timp de 4 ani în aceea şcoală şi poate a frecuentat şi şcoala de repetiţie, iese din şcoală, fără să ştie ceva (Contra ziceri.) Eu nu mă ocup cu chestiuni, atât de dificile, fără a le fi studiat temeinic. Am ajuns la convingerea, că elevii eşiţi din şcolile, în cari se forţează învăţarea limbei maghiare, sunt mult mai înapoiaţi, decât elevii eşiţi din şcoalele, unde se învaţă româneşte şi alăturea se învaţă şi limba maghiară ca obiect obligator. (Voci: Nu este adevărat!)

Daţi-mi voie, eu am pus la încercare pe un elev din clasa a treia dela una din cele mai excelente şcoli de stat din Ardeal faţă cu elevul din clasa a doua dela şcoala confesională română din aceaşi localitate şi după cercetare riguroasă am ajuns la convingerea. că elevul din clasa a doua ştie mai mult. Am convingerea că rezultatul acesta derivă din învăţarea forţată a limbei maghiare. Aceasta îmi este convingerea, deşi acel învăţător este unul dintrei cei mai excelenţi. (Sgomot în centru.)

...Să nu credeţi, d-lor deputaţi, că aşi vrea să depreciez învăţământul şcoalei de stat. ci am citat cazul, pentru ca să arăt că acest sistem produce înapoiare, care nu ne atinge numai pe noi, ea vă atinge şi pe dv. Am să arăt pentru ce. Iată cum stă lucrul: Intr'o comună mixtă şcoala de stat este frecuentată de elevi maghiari şi români. (Voci: Valahi!) Fie şi valahi. Legea a adoptat »român«. Aşadar şcoala este frecuentată de elevi români şi maghiari. Inchipuiţi-vă cazul, că învăţătorul intră în şcoală şi vrea să înveţe pe băiatul român, cum se numeşte ungureşte masa, câte picioare are. Invăţătorul se ocupă cu băiatul timp de 3—4 ore. Ce fac în acest timp elevii maghiari? Ascultă şi ei câtva timp, apoi se lenevesc, nu mai sunt atenţi, căci ei ştiu prea bine cum se zice mesei în limba lor maternă. Gândul lor începe să umble la alte treburi. (Voci: Rău cunoaşteţi copiii maghiari!)

Aceasta este convingerea mea şi să-mi daţi voie să-mi exprim mirarea, că toţi domnii deputaţi, cari au luat cuvântul atât în cadrul resortului agriculturei, cât şi în cadrul instrucţiunei publice, cu prea puţine excepţii au accentuat, că noi trebue să introducem politica în instrucţiunea publică şi în economia naţională. Atunci, când se află între dv. un deputat, care se bucură de o bună reputaţie ştientifică, care îndrăzneşte să susţină că rassa maghiară să se îmbogăţească şi întărească în ţara aceasta, iar toate naţionalităţile din ţară să sărăcească şi să slăbească.

E. Sandor: Aceasta este întortochiare tendenţioasă! (Aşa este! în stânga. Sgomot Preşedintele sună.)

Iuliu Maniu: Daţi-mi voie, dacă d-l coleg Baros susţine, că în ţinuturile locuite de Maghiarii de rassă trebue desfiinţate latifundiile, şi că trebue făcut tot posibilul, pentru-ca toţi ţăranii maghiari de-acolo să aibă proprietatea lor. averea lor şi să aibă tot ce e necesar, spre a se întări economiceşte şi totodată susţine, că în ţinuturile locuite de naţionalităţi trebue înfiinţate latifundii... (Voci: Acolo sunt păduri!) Pardon, nu sunt numai păduri, căci pădurile sunt numai în părţile extreme ale Ardealului, în Săcuime, Braşov, Bistriţă-Năsăud şi Munţii Apuseni, dar în special la noi, unde locuesc Românii, este şes şi pământ cultivabil, ca ori unde în alte părţi. Atunci când aşa este părerea generală şi când mai mulţi oratori au adresat ministrului agriculturei rugămintea, să ajute ţărănimea maghiară, să mă iertaţi, nu puteţi zice, că nu vreţi să introduceţi politica în economia naţională. (O voce: Da! Vrem!) Atunci, când aproape din toate discursurile deputaţilor, cari au luat cuvântul la budgetul instrucţiei publice răsare ideea, care nu de mult s'a ivit într'o foaie din Budapesta, că ţara aceasta trebue făcută întâi maghiară şi apoi civilizată, când domnii deputaţi în discursurile lor nu cultivă şi nu întăresc cugetarea ideală a progresului şi nu o scot în relief la budgetul cultelor, ci accentuează o altă cugetare secundară, care pe noi ne ofensează, ne supără. fiind-că ne este ostilă, atunci să nu-mi luaţi în nume de rău, dacă spun, că din pertractările acestea noi am scos nişte experienţe, cari ne-au atins foarte dureros şi foarte adânc. (Mişcare).

Onorată Cameră! Onoratul coleg Hellebronth a putut să enunţe în această cameră fără să se fi ridicat o contrazicere, că mai bine de trei mii de şcoli din această ţară sunt cuiburi de tradare de patrie.

Hellebronth Géza: N'am vorbit decât de 1447 şcoli.

Iuliu Maniu: D-l deputat zice, că există 1447 şcoli, în cari nu se predă limba maghiară, ci numai în limba maternă a elevilor. Dacă se poate să ridice cineva cuvântul şi să zică, cum a zis d-l deputat Hellebronth. că învăţarea limbei materne a cetăţenilor din patrie este o tradare de patrie (Zgomot. Contraziceri.), atunci să nu luaţi în nume de rău, dacă eu din toate acestea îmi fac convingerea, că d-voastră cu desbaterea budgetului cultelor nu vreţi să serviţi progresul ideal şi cultura, ci din contră înapoiarea noastră drept consecinţă tocmai a împrejurării relevate de d-l deputat Hellebronth, că noi am fi aici străini (Sgomot. Contraziceri). Binevoiţi a ceti notele stenografice. Nu luaţi în nume de rău, dacă declaraţia d-lui deputat o aduc în legătură cu declaraţia d-lui ministru, făcută înainte cu câteva zile şi asupra căreia îmi voiu lua libertate a reveni, anume că aici numai Maghiarul e stăpân. iar noi ceilalţi suntem străini. (Voci: Asta n'a zis-o!) Discursul e la mine şi îl voiu cita îndată textual. (Sgomot).

Al doilea motiv, pentru care am luat cuvântul este, că d-l ministru al cultelor şi instrucţiunei publice a declarat în discursul său, că se identifică întru toate cu părerile exprimate de contele Andrassy Gyula. Mărturisesc sincer, mă mir, că atribuiţi o importanţă aşa mare declaraţiunei ministrului de interne. contele Andrassy Gyula. Partea meritorică a acelui discurs d-l ministru al cultelor şi instrucţiunei publice a spus-o de repeţite ori în această cameră. Adevăratul sâmbure al discursului că va iubi poporul şi va persecuta pe agitatori, ceea-ce a stârnit aplauze frenetice în rândurile d-voastră, la noi nu poate avea farmecul noutăţii, deoarece începând cu baronul Banffy Dezsö, fostul ministru preşedinte, în discursul căruia se cuprinde deja expresia aceasta, fiecare ministru a declarat — afară de Wekerle, — care într'un discurs al său a zis că nu există o chestie a naţionalităţilor — că poporul trebue iubit, iar agitatorii prigoniţi. (Voci: Fireştel). Care a fost rezultatul acestui principiu politic de mult timp buciumat, o ştim prea bine. (Mare sgomot.) D-voastră şi până acuma tot aşa aţi iubit poporul, cum l'aţi iubit şi mai nainte, iar după debutul ministrului preşedinte de pe vremuri baronul Bánffy Dezsö, tot aşa l'aţi iubit ca şi mai nainte. Cum s'a manifestat însă iubirea aceasta, îmi voiu lua voie a ilustra cu câteva exemple.

Iar ce priveşte strivirea agitatorilor, nici aceasta nu e ceva nou, doară pedepsele, cu cari au fost loviţi politicianii români în procesele pornite împotriva lor de la 1896 încoace, fac 46 de ani, (Voci: E puţin!) iar amendele trec peste 52,000 coroane, cu toate că nu e vorba decât de timpul de la 1896 încoace, în care nu e socotit procesul memorandului şi alte numeroase procese din deceniul precedent. şi ce credeţi d-voastră, care a fost resultatul acestor goane împotriva agitatorilor? Rezultatul a fost că astăzi poporul român în totalitatea sa şi în toată fiinţa sa simte împreună şi cugetă împreună cu noi. (Sgomot şi contraziceri.) Iar noi reprezintăm în camera aceasta cugetul, voinţa şi aspiraţiile acelui popor (Contraziceri).

Cumcă este aşa să-mi daţi voie să mă refer la un exemplu foarte simplu. Voinţa poporului — să zicem aşa — se manifestă în mod oficial, cu prilegiul alegerilor de deputaţi. N'aţi observat că în ziua întâia a alegerilor, toţi deputaţii naţionalişti au fost aleşi şi că numai în zilele următoare deputaţii naţionalişti au rămas în ziua întâia de alegeri voinţa poporului avea în minoritate? Pentru-ce? Pentrucă curs liber, cu alte cuvinte, voinţa, gândul şi dorinţa lui s'au putut manifesta liber. Ce s'a întâmplat însă în zilele de alegere ce au urmat? Onoratele ziare au avut bunăvoinţa a atrage atenţiunea guvernului asupra acestei împrejurări şi zău după aceea n'au mai intrat în cameră, decât un singur deputat naţionalist. Voinţa în manifestaţia ei liberă, a fost — pentru noi.

Onorată cameră! Contele Andrássy Gyula în discursul său, cu care s'a identificat întru toate şi d-l ministru al cultelor — a zis între altele. că se miră, că noi ne plângem, că el n'ar fi drept faţă de noi. Nu voi abuza de răbdarea On. Camere, înşirând toate faptele, toate împrejurările şi toate manifestaţiile vieţii de stat, prin cari aş putea dovedi, că în realitate, noi în toate privinţele suntem trataţi într'un mod fără păreche de nedrept. (Voci: Minciuni! Mare zgomot.) Daţi-mi însă voie să mă refer numai la câteva cazuri, şi să dovedesc cu câtă lipsă de echitate şi de dreptate suntem noi trataţi.

Să rămânem la chestiunea şcolară. Pe baza legei dela 1893 s'au întregit salariile învăţătoreşti la şcoalele confesionale. S'a întâmplat că în unele comune, unde şcoalele confesionale s'au susţinut din ajutorul de stat, s'au înfiinţat mai târziu şcoli de stat. Atunci ajutorul dat şcoalelor confesionale s'a suprimat pe motivul că: »existând şcoală de stat, şcoala confesională e de prisos, îi suprimăm prin urmare ajutorul de stat.« (Vii aprobări în stânga şi stânga estremă.) Influenţa pernicioasă a şcoalelor de stat se manifestă şi în altă direcţie. Ştie un caz, că solgăbirăul, care de altfel îi e cunoscut, ba chiar prieten bun, a dat ordin notarului din cercul său, să oblige pe toţi părinţii din acea comună, ca să nu-şi trimită copiii la şcoala confesională, ci la şcoala de stat. (Vii aprobări.) A protestat şi a stăruit ca fisolgăbirăul să fie tras în cercetare disciplinară, ce însă până azi nu s'a întâmplat.

Intr'o comună unde nici nu este şcoală de stat, copiii au fost duşi din şcoala confesională cu gendarmii în şcoala de stat din satul vecin. (*Szatmári M.*: Poate i-au apărat să nu-i omorîţi. — Mare zgomot.) Aducându-se cazul înaintea comisiunei administrative din Cluj, aceasta a constatat, că gendarmii primiseră ordinul dela fisolgăbirău, pe acesta însă l'a achitat, admiţând că a lucrat numai din *hiperzel* naţional.

Desconziderări de acestea faţă cu locuitorii nemaghiari se întâmplă pe toate terenele. Şi tot ne mai ziceţi că vă atăcăm pe nedrept! Fiind aşa, simt trebuinţa a vă atrage atenţiunea asupra următoarei împrejurări, foarte caracteristice şi foarte importante:

Unul dintre On. membrii ai comisiunei budgetare a făcut socoteala, că lefile funcţionarilor de stat din această ţară fac la olaltă 275 milioane. Iar eu am făcut socoteala, că dintre aceste 275 milioane partea funcţionarilor români e 200,000 coroane. (Mişcare.) Chiar şi după statistica D-Voastră, în ţara aceasta tot al 6-lea om e român, şi cu toate acestea din banii ce plătesc în visteria statului, — în buzunarele cetăţeanului român numai după 550 fileri ajunge 1 filer. (Sgomot.)

Daţi-mi voie, D-lor, dacă noi n'am protesta împotriva acestor lucruri şi n'am lua poziţie împotriva unui astfel de tratament al poporului nostru, dacă nu ne-am strădui să găsim pe seama lui în aceste şi alte chestiuni sociale o soluţie corăspunzătoare numărului lui, cred că D-Voastră aţi avea dreptul să ne priviţi cu milă şi să ne dispreţuiţi.

(Va urma.)

Şedinţa camerei dela 16 Ianuarie.

In şedinţa aceasta s'a terminat desbaterea generală asupra budgetului cultelor. Cel dintâiu a luat cuvântul ministru de culte şi instrucţiune publică.

Contele Apponyi răspunde la observările făcute de cei aproape 20 de vorbitori. Mai întâiu se ocupă de chestiunea *universităţilor*. Recunoaşte, că critica ce s'a făcut învăţământului superior şi profesorilor dela universitate e în mare parte întemeiată, dar pentru actuala stare de lucruri nu poate fi făcut dânsul responsabil. Ministrul crede că nu numai trei, dar cinci universităţi ar fi de lipsă.

In ce priveşte reformele, cari se cere a fi introduse în *şcoalele medii*, sperează, că va putea să prezenteze el însuşi cu timpul un proiect de reformă, care să mulţămească pe toţi.

Trecând la *chestiunea regulării salariilor învăţătorilor dela şcoalele poporale*, spune că cât mai curând va prezenta proiectul de lege, pentru această regulare. Zice că în privinţa aceasta a făcut tot ce numai a putut, destinând 6 milioane co-

roane pentru îmbunătățirea salariilor învățătorilor poporali.

Mă întreabă deputatul Hellebronth, că de ce fac deosebire între plata învățătorilor de stat și a învățătorilor confesionali. E lucru simplu, statul trebue să facă deosebire între cei ce sunt impiegați lui și cei ce nu sunt impiegații lui, ci ai susținătorilor de școală.

Declară apoi că în proiectul de lege va îngriji să se dispună ca plata de cantori, întocmai cum se socotește la întregirea salariului, să se socotească și la stabilirea penziei. (Aprobări.)

Mi-s'au făcut imputări, zice Apponyi de ce am făcut independentă întregirea salariilor de condițiuni deosebite. Dar e neapărat de lipsă să iau în apărare interesele statului și naționale și deci cer garanții. Puțină speranță am, ce-i drept, că voiu putea câștiga aprobarea onor. condeputat Maniu, care stă pe punctul de vedere să nu cerem nici o garanție de stat și națională. Dar eu țin că e mare trebuință de ele. (Așa e!)

Continuarea în numărul de mâne.

Delegațiunea bucureșteană la Viena.

Viena, 19 Ianuarie 1907.

Conform programului stabilit delegațiunea consiliului comunal din București a sosit la Viena Joi sara la 7.15. In tot timpul zilei, fusese la primărie o mare năvală de lume, care cerea bilete pentru a putea să asiste la primirea deputațiunei române. Intre cei dintâi sosiți la gară a fost primarul Lueger, însoțit de ajutorii de primari Neumayer, Porzer și Hierhammer, de mareșalul provincial, prințul Lichtenstein, și toți funcționarii municipali în frunte cu directorul, magistratului și mulți alții. Președinții tuturor corporațiunilor de arte și meserii, cu steagurile respective, erau înșirați afară din salon, sub coperișul liniilor. Tot afară au luat loc și președintele societăței academice »România Jună«, Lupu cu membrii biuroului, președintele clubului român Dr. Lupu, fiul ministrului român Lahovary, secretarul legațiunei române, Cantacuzino. Colonia română era reprezentată de Dr. Popa cu doamna, de Dr. Turcu cu fiica sa, în costum național românesc, de Dr. Moldovan cu fiica, de Dr. Sturdza cu doamna, de Dr. Popovici cu doamna, de arhitectul Popovici, de profesorul Dima din Brașov, de d na Cupărescu cu fiica, deputații provinciali Pattai, Mayer, Schneider și alții.

Sub acoperișul gărei era înșirată o bandă de muzicanți dela societatea funcționarilor de tramvaie.

Când trenul se arăta în depărtare, primarul Lueger, urmat de toate d-nele, având buchete de flori cu culorile naționale românești, precum și de ajutorii de primar și consilierii comunali, au eșit sub acoperișul liniilor, înaintând pe peron. Indată ce trenul întră în stațiune resunară sgomotoase aclamațiuni și strigăte de »Trăiască România«, (în limba română), în timp ce muzica intona imnul național român.

Primarul *Lueger* a pășit către primarul Cantacuzino, și i-a strâns mâna, apoi a dat mâna cu toți membrii deputațiunei. După obicinuitele prezentări toți cei prezenți au întrat în salonul curții, unde primarul Lueger, salutând pe oaspeți, a ținut următorul discurs, întrerupt mereu de aclamațiuni generale:

»In numele orașului Viena zic: bine ați venit! primarului Cantacuzino și celorlalți membri ai deputațiunei frumosului oraș București și le mulțumesc că au venit la Viena. Sunt fericit că starea sănătăței mele s'a îmbunătățit într'atâta ca să-mi permită a fi prezent la această primire. Imi amintesc cu bucurie de frumoasele zile ce am petrecut la București cu toate articolele de ford scrise atunci asupra orașului București de oare-care pressă. Va trebui să mă gândesc întotdeauna cu satisfacție la cordiala primire ce mi-s'a făcut de primar, de întreg consiliul comunal și de toată populațiunea Bucureștilor și ne vom silì și noi să vă facem cât mai plăcute zilele ce veți petrece în mijlocul nostru. Pot să vă asigur, că întreaga populațiune a Vienei, afară de puține excepții, va saluta cu bucurie sosirea d-voastră. Noi vedem în această vizită a d-voastră semnul vădit al intimei legături dintre populațiunea vieneză și națiunea română. Orașul Viena e situat pe malurile aceluiași fluviu, care scaldă frumoasa d-voastră țară. Fie ca apele lui să aducă în patria d-voastră, dimpreună cu salutările noastre, mărturia vie și credincioasei noastre amiciții. Magnifice d-le primar, te salut și salut pe ceilalți membrii ai deputațiunei. Fie ca să petreceți frumoase zile între noi. Vă mulțumesc încă odată și închei strigând: Să trăiască România! Să trăiască Bucureștii și primarul Cantacuzino!«

După primarul Lueger vorbi românește d-l *Popovici* în numele coloniei române, prezentând deputațiunei bucureștene salutarea Românilor domiciliați în Viena.

Apoi primarul din București *Cantacuzino*, adresându-se d-lui Lueger, zise în nemțește următoarele:

»Magnifice domnule primar! In numele meu și al întregei delegațiuni a consiliului comunal de București, vă mulțumesc din toată inima pentru caldele d-voastră cuvinte de salutare, pentru primirea extraordinar de cordială ce ne faceți și pentru noua dovadă de amiciție și simpatie ce ne dați. Splendida primire de azi va face de sigur și mai solide și mai intime legăturile de nestrămutata amicițe ce unesc din timpuri vechi popoarele din cari facem parte. Ea va forma în inimile noastre o amintire nestinsă. Pot chiar să adaug că ne confusionează așa primire în acest splendid oraș, care de secole strălucește în arte, în științe, în cultură pe d'asupra celorlalte orașe, care cuprinde nesecate tezaure din toată lumea, care trimite raze binefăcătoare în cele mai depărtate regiuni. Eu exprim nu numai sentimentele celei mai vii recunoștințe a consiliului comunal de București și a populațiunei Bucureștilor, ci și ale întregului popor român, strigând: Să înflorească, să strălucească, să prospereze în cursul veacurilor viitoare metropola imperiului, să trăiască, reprezentanța sa comunală și întreaga-i populațiune, ura!«

După aceste discursuri și aclamări asistența se îndreaptă spre eșirea-i din gară. Primarul Vienei, d-l Lueger se urcă în echipagiul său cu d-l M. Cantacuzino, primarul Bucureștilor. In a doua trăsură a luat loc d-l Neumayer, primul ajutor de primar al Vienei, cu d-l Ciurcu, primul ajutor de primar din București. Urmează apoi celelalte trăsuri. In drumul spre hotelul »Kaiserin Elisabeth« primarul român a fost salutat cu strigăte entuziaste de o mulțime de curioși, strigăte între cari răsunau din când în când românescul »Să trăiască!«

Ovațiile au reînceput în timpul sărei când s'a dat un somptuos banchet în onoarea oaspeților Vienei. La banchet au asistat toți membrii conziliului comunal, numeroase notabilități din Viena și mulți români. In timpul banchetului s'au ridicat toasturi în onoarea distinșilor oaspeți ai Vienei, la cari d-l Cantacuzino a răspuns cu aceeași căldură. Au fost salutări reciproce și schimb de sentimente de dragoste, fără nici o aluzie sau tendință politică.

*

Delegațiunea română a remis Vineri primarului Vienei dr. Lueger și persoanelor cari l'au însoțit în București, medaliile comemorative a vizitei delegațiunei orașului Viena în București.

Vineri dimineața delegații români au fost conduși cu trăsura prin oraș. La amiazi ei au luat prânzul cu amicii lor vienezi în restaurantul primăriei. Seara a avut loc o reprezentațiune de gală la opera populară. S'a jucat Tanhaeuser. Azistau la reprezentație primarul Lueger, vice-primarii Neumaier și Hierhamer, d-l M. G. Cantacuzino primarul capitalei României și delegații români.

Invățătorii la Cluj.

(Raport special al „Gaz. Trans.")

Cluj, 19 Ian. 1907.

In urma conchemării și lansării apelului, mai mulți învățători, cu deosebire cei mai apropiați, — au alergat la Cluj, pentru a pune la cale foaia învățătorească, a cărei lipsă a fost discutată și simțită.

Raportul acestei adunări îl formulez pe scurt în următoarele:

La 10 oare, întrunindu-se învățătorii în localul de conferință, au aclamat de president al desbaterilor, pe d-l *A. Domide*, prof. de prep. în Gherla. După vorbirea bine simțită și călduroasă a presidentului, înv. T. Șuteu, dă cetire raportului privitor la afacere, arătând toate cele ce s'au făcut și s'au scris până acum în meritul chestiunei.

Se pune apoi întrebarea cea mai cardinală: *E necesară sau nu înființarea unei foi învățătorești?* La aceasta chestiune iau parte și vorbesc, presidentul, și toți învățătorii. La oarele 1 și jumătate se suspendează ședința, — dupăce adunarea cu unanimitate a anunțat hotărîrea: *fiind simțită lipsa unui organ independent învățătoresc, să se caute modalitățile cele mai favorabile, ca foaia să între în viață cu 1 Martie 1907.*

Ședința a doua se anunță pe oarele 3 d. a.

La noua întrunire, desbătându-se amănuntele împreunate cu editarea foaiei, s'a hotărît, ca să apară în Gherla, sub conducerea prof. *A. Domide.*

Comitetul redacțional să se compună, parte din învățători, parte din oamenii noștrii de școală. Să se redacteze un *concurs de abonament*, care să se trimită tuturor învățătorilor, precum și altor oameni de bine.

Programul foaiei a fost obiectul cel mai viu al ședinței. Bucuria însă a fost mare când și acesta s'a putut stabili așa după cum pretind *interesele școalelor noastre*..

Au fost de față și preoții locali.

A. Pora.

ȘTIRILE ZILEI.

— 8 (21) Ianuarie.

Boboteaza s'a serbat în Brașov și anul acesta cu pompa obicinuită. In biserica Sf. Nicolae au oficiat la serviciul divin pe lângă preoții V. Voina, Dr. V. Saftu și I. Prișcu și preotul militar Fizeșianu. După terminarea serviciului divin s'a făcut în piața Prundului sfințirea apei de către preoții celebranți, după care a urmat botezarea trupelor și a mulțimei de credincioși. Compania de soldați, care a făcut onorurile militare, a fost comandată de căpitanul Adler. La paradă au luat parte feciorii din regimentul de infanterie 50 și dela honvezime, în frunte cu muzica militară. Soldații români gr. cat. au asistat la serviciul divin în biserica rom. cat. din localitate.

Impăratul Germaniei a conferit d-lui Tache *Ionescu*, ministru de finanțe al României marele cordon al ordinului »Vulturul roșu«.

Filiala reuniunei »Sanatoriul Archiducele Iosif« pentru combaterea tuberculozei pulmonare, va ținea Vineri în 25 Ianuarie n. a. c. la oarele 4 p. m. în sala de ședințe a »Sfatului« adunarea ei generală, la care se invită pe această cale stim. membrii. Ordinea de zi este următoarea: 1) Deschiderea ședinței. 2) Raportul anual al secretarului. 3) Raportul comisiunei cenzuratoare. 4) Propunere cu privire la suma de bani, ce are să fie administrată »centralei«. 5) Completarea numărului membrilor comitetului și 6) propuneri.

Direcțiunea căii ferate locale Brașov-Treiscaune aduce la cunoștința publică, că din cauza viscolului de zăpadă a sistat pe timp nedeterminat comunicația pe linia Brașov-Săcele.

Cutremurul de pământ din Jamaica. Asupra cutremurului de pământ, care a prefăcut orașul Kingston în ruine, se depeșează din Londra următoarele: Orașul Kingston este amenințat de un alt groasnic pericol. Pământul se clatină în continuu, așa că sunt temeri, că întregul oraș se va scufunda. Portul stă sub apă, care în multe locuri a atins altitudinea de 100 metri. Portul Prains s'a scufundat cu totul. Fabricile de vapoare, distruse de incendiu, stau sub apă. Sunt mari temeri că întregul oraș se va scufunda treptat. Autoritățile marine avertizează pe căpitanii de corăbii, ca să fie cât se poate de precauți la întrarea în port. O altă telegramă anunță că întâiul cutremur de pământ s'a întâmplat pe timp foarte frumos. Cerul era fără nori, străzile goale și liniște deplină. Deodată însă se simțiră zguduituri puternice în urma cărora casele începură a se prăbuși. Scenele cele mai grozave au avut loc înaintea casarmei. Această uriașă clădire s'a prăbușit în câteva secunde.

Reuniunea femeilor rom. cat. din Brașov invită la *balul mascat-rococo* ce-l va aranja Vineri, în 1 Februarie n. a. c. în »Redută« în favorul reuniunei. Intrarea de persoană 3 cor., bilet de galerie 5 cor. Inceputul la oarele $8^1/_2$ seara. Comitetul aranjator a expedat deja invitările și roagă persoanele, cărora din eroare nu s'ar fi trimis invitări, să se adreseze comercianților Király, Simay și Schütz, sau presidiului reuniunei (Strada Michael Weis 5), unde li se vor înmanua invitări. Tot la presidiul reuniunei se pot vedea și mustrele costumul-rococo.

Demonstrațiuni antimaghiare în Fiume. Publicistul italian Cappa a ținut în »societatea literară« din Fiume o prelegere asupra artei italiene, zicând între altele, că Italia se nizuește, a veni într'ajutor fraților subjugați. In decursul expunerilor sale oratorul a atacat în termini vehemenți pe Maghiari. Publicul prezent a făcut mari ovațiuni lui Cappa. Poliția, care a asistat la prelegere, n'a intervenit.

Inchiderea universității din Sofia. Din incidentul demonstrațiunilor antidinastice aranjate de către studen[...] prilejul deschiderei sesiu[...]țional, universitatea a fost [...] nedeterminat.

Mari inundații în S[...] [...]tinue din vilaetul Smirn[...] adus pe urma lor o mare [...] va fi mult timp resimțită [...] Iarna a început printr'o plo[...]rat timp de 3 săptămâni cu [...]ternic și care s'a întins asup[...] Anatolii, pricinuind o distruge[...] mai avut loc de 10 ani. Ridicăt[...] lui au fost crușate, văile au fost î[...] inundate de revărsarea rîurilor. [...] locuri apa are o adâncime de 3—[...]

Localitățile au suferit foarte [...] urma acestei revărsări, multe loca[...] fost chiar pustiite, casele clădite [...] neputând rezista apei. Peste 10[...] s'au înecat. Pagubele nu se pot î[...]bili. Mii de persoane și-au pierdut [...] rămânând pe drumuri. Pentru amel[...] mizeriei populației și pentru noua[...] care a localităților nimicite s'a con[...] un comitet internațional de ajutorare [...] presidenția lui Kyamil-Pașa. Sulta[...] oferit în acest scop 50 de mii fra[...] regele Italiei 20 mii.

Continuarea grevei la căile fera[...]gare. Din Sofia se anunță că greva [...]ționarilor drumului de fier continuă, [...]nuind pagube considerabile și negusto[...] și statului. Circulațiunea mărfurilor a [...]cetat cu totul, circulațiunea mărfuril[...] fost restabilită decât parțial. Ziarele aflä [...] Rusciuc că lucrătorii civili ai arsenalu[...] militar s'au pus în grevă.

Cutremure de pământ. Din Petersbu[...] se anunță: »Agenția Westnik« află că do[...] puternice cutremure de pământ au f[...] simțite Sâmbătă dimineață la oarele 5 [...] Kuba, guvernământul Baku.

Bibliografie.

In editura librăriei Ciurcu din Brașov a apărut „**Manual de Limba Germană** *întocmită de Dr. Constantin Lacea, profesor. Partea III. și IV.*« Prețul 2 cor. 50 b[...] Manualul acesta este continuarea manualului (partea I. și II.) publicat de același autor acum 2 ani.

»Principiilor, cari le-am avut la compunerea celor două părți dintâiu, — scrie Dr. Lacea în prefață — am rămas credincios. Introducerea textelor românești în cartea aceasta — cari nu se găsesc în partea I. și II. — este absolut în conformitate cu principiul pedagogic, care l'am accentuat și în alt loc, și conform căruia datorința cea dintâiu a profesorului de limbi moderne este, ca prin exercițiu variat să deștepte în sufletul elevului simțul de limbă și acesta numai mai târziu încetul cu încetul să-l desvoalte la știință de limbă.«

ULTIME ȘTIRI.

Budapesta, 21 Ianuarie. In discursul ce l'a ținut eri la Arad, ministrul Apponyi a rugat pe învățători ca să-i dea mână de ajutor în lupta contra spiritului întunecimei, contra internaționalității bolnăvicioase și contra tuturor acelor puteri, cari amenință națiunea.

Madrid, 21 Ianuarie. Din cauza urcărei prețului pânei sunt iminente turburări între muncitori.

Diverse.

Influența literaturei asupra.... pădurilor. Multe incriminări s'au adus literaturei, dar ce ea ar face să dispară... pădurile, asta n'am auzit'o pân' acum. Cu toate acestea scriitorul englez, care o susține, are dreptate. Intr'adevăr el dovedește că nouă romane, cari ar avea succes și cari s'ar tipări în 1.600.000 de exemplare, ar ajunge pentru ca să facă să dispară o pădure întinsă de pe globul nostru. Intr'adevăr cele 3.000.000 kgr. hârtie au nevoe de o cantitate de material, la care corăspunde un număr de 4000 de copaci.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.
Redactor respons. interim.: Victor Branisce.

Diverse.

... Maior „*Biblioteca copiilor*" ...apărut în editura „Lucéfărului" ...este inedită scrisă anume pentru ...m de *Carmen Sylva*, cu numĕróse ...i, costă 1 cor. 60 banĭ plus 10 ...).

...ail **Teliman** „Foiletóne" edate ...tea academică „*Junimea*" din ... Format octav mare avênd 157 ... reţul acestei broşurĭ e de 2 cor. ... banĭ porto.

...olioteca teatrală s'a îmbogăţit încă ...nou volum prin tragedia în cincĭ acte ...a **regelui Decebal**" de *George Vo-* ...est volum cuprinde interesante sce- ...ultimele ḑile ale vieţei lui Decebal ... e 3 cor. plus 10 fil. porto.

...*go*". Poesii de *Victor Bontescu*. Preţul cor. 1.50

...Etimologia limbei române de *Dr. Puscariu*. Pretul cor. 7.20

Dicţionar portativ româno-german, ...ar de H. Schlandt, broş. à . . —.20. ... întrégă: german-maghiar-român, ma-...-german-român şi român-german-ma-...ar, broş. la un loc . . . . . —.60.

Dicţionar germano-român, pentru ...ă şi conversatiune de Th. Alexi. Edi-...nea V, broş. . . . . 3.60.

...ţionar româno german pentru şcólă şi ...versaţiune de Th. Alexi, broş. . 3.60.

Încercărĭ în literatură de Ioan ... Lăpădat, broş. . . . . . . —.50.

Instrucţiunĭ poporale despre datorinţele şi drepturile purtătorului de dare de W. Niemandz, broş. . . . . 1 20.

„Elemente din Constituţia Patriei séu Drepturile şi datorinţele cetăţeneştĭ". —.40

Bucătărésa naţională, carte de ...ucate escelentă şi uşor de înţeles scrisă de *Hinţescu* după bucătăria română, francesă, germână şi maghiară. Preţul 1 cor. 60 banĭ plus 30 banĭ porto.

In institutul de arte grafice Minerva a apărut „**Epigrame**" de Radu Roset i. 74 pagini format octav hârtie fină olandeză preţul 1 cor. 50 se procura prin libraria A. Mureşianu Braşov adaogând 10 bani porto.

Din composiţiunile pline de melodii românescĭ ale mult regretatului compositor român *Ciprian Porumbescu*, tipărite şi edate în ediţiunĭ poporale de d-na Mărióra *Raţiu* născută Porumbescu, se află de vêndare la Tipografia nóstră următórele piese:

„*Imn de urare*" cu douĕ vocĭ, „*Hora Prahovei*", „*A cădut o rază lină*" cu voce, „*Fluturaş de nópte*" polcă, „*Frunză verde mărgărit* cânt poporal, „*Pe câmpiile Stupcei*" polca mazurca, „*Fata popii*" cântec poporal. Fie-care bucată costă 50 b. plus 10 banĭ porto. „*Basme Iaşene*" vals, 1 cor. 50 b. plus 10 banĭ porto. „*Potpouriu*", *din opereta „Crai nou"* 3 cor. şi *Ouvertura din opereta „Crai nou"* 1 cor. 50 banĭ plus 10 banĭ porto.

La tóte aceste cărţĭ ce se vor cere din afară trebue pe lângă preţul lor şi 20 banĭ pentru porto.

„**O rosă veştejită**" cu text nemţesc după Heine şi românesc de Matilda Cugler-Poni pentru voce şi pian. Preţul 1 coróna, plus 5 banĭ porto.

Tragedia Calvarului de abat. Henry Bolo traducere în românesce de membrii soc. de lect. „Inocenţiu M. Clain" din (Blaşiu. Preţul 2 cor. pentru România 3 lei plus 20 b. porto).

Nopţĭ de érnă novele pentru popor, de *George Simu*. Conţine novele cu tendinţe morale. Form. 4⁰ 250 pag. Preţul cor. 1.20 (cu posta cor. 1.30)

Opşagurĭ, cât cioplite cât pilite şi la lume împărţite, de *I. P. Reteganul*. Vre-o 60 de poesii glumeţe. Pr. 80 b. (+ p. 10 b.)

Poesii poporale despre Avram Iancu aduoate şi publicate de Simeon Fl. *Marian* Preţul 1 cor. (+ 10 b. porto)

Musa omeşană, poesii poporale din jurul Năsĕudului, culese de *Iuliu Bognaru*. Preţul 50 b. (cu posta 56 b.)

Ţiganii, schiţă istorică. de *I. P. Reteganul*. Preţul 1 cor. (+10 banĭ porto.

Dr. Iosif Frapparti prelucrată de Ioan Papiu. Preţul 60 banĭ plus 10 banĭ porto.

Prosă şi versurĭ fabule de Gr. M. Alexandrescu preţul 30 b. plus 5 b. porto.

Istoria lui Stan Păţitul Partea a II-a.

Femeia în versurĭ pentru popor de I. Tom. Totan învĕţător, preţ. 20 b. plus 3 b. prt.

Poesii, de Bolintineanu. Bătăliile Românilor, II. Preţul 1 cor. (plus 10 b. porto).

»Romana«

este titlul broşurei, care a apărut în editura tipografiei A. Mureşianu, cu descrierea şi esplicarea dansului nostru de salon

„**Romana**" dans de colónă în 5 figurĭ. *Descrisă şi esplicată împreună cu musica ei, după compunerea ei originală.* Cu-o întroducere („în loc de prefaţă",) de *Tunarul din Dumbrău*, **Popa**. — Tipografia Aurel Mureşianu, Braşov 1903.

Broşura este în cuart mare, hârtie fină şi tipar elegant, cu adausul unei cóle de note (musica „Romanei" cu esplicărĭ) şi costa numai **2** cor. **50** banĭ (plus 5 banĭ porto-postal) pentru România 3 lei.

„*Romana*" se póte procura de la tipografia A. Mureşianu, Braşov.

Cărţi de rugăciuni.

Cărţi de rugăciunĭ întocmite de protopresbiterul Calistrat *Coca*, cu aprobarea Consistoriului Archiepiscopesc ortodox oriental din Cernăuţĭ cuprinḑênd diferite rugăciunĭ: rugăciunea de séră, către d-l nostru Isus Christos, îngerul păzitor cântarea de laudă pentru sfânta Născĕtóre. Rugăciunile în ḑilele de peste sĕptĕmână. Liturgia de Duminecă. Acatistul bunei vestirĭ. Canóne. Rugăciunĭ de pregătire pentru mărturisire. Rugăciunile din sĕptĕmâna luminată. Rugăciunile din ḑiua Nascerei Domnului. Rugăciunĭ de cuprins felurit etc.

Tóte aceste cărţĭ sunt în diferite legăturĭ de la cele mai simple până la cele mai luxóse. Tóte însĕ sunt fórte frumóse şi elegante. Preţul lor e felurit. In pânză négra, cu cruce de aur — 75 – 78 cr. ceva mai marĭ cu 90 cr., 1 fl. 28 cr., 2 fl. 40 cr. Mai garnisite şi cu florĭ 2 fl. 50 cr Mai departe de tot luxóse, carĭ se pot face şi ca dar de Crăciun în preţ de: 2 fl. 60 cr., 2 fl. 90, 3 fl. 70, 4 fl. 40, 4 fl. 60 cr. Aceste sunt legate în os alb şi negru şi sunt de o frumseţă neîntrecută.

Versurile nascerei Domnului nostru Isus Christos, . . . —.12.

Visul Născĕtórei de D-ḑeu —.12.

Sonorul séu frumos rĕsunătórele plânso-cântarĭ la mormêntul Domnului nostru Isus Christos de Ucenescu, ... 24.—.

Epistolie a Domnului nostru Isus Christos ce a trimis'o Dumneḑeu din ceriu, ... —.24

Cursul la bursa din Viena.

Din 19 Ianuarie n. 1907.

Renta ung. de aur 4%.	114 40
Renta de coróne ung. 4% . . .	96 85
Impr. căil. fer. ung. în aur 3½%	84 80
Impr. căil. fer. ung. în argint 4%	96 10
Bonurĭ rurale croate-slavone . . .	96 10
Impr. ung. cu premiĭ	203 —
Losurĭ pentru reg. Tisei şi Seghedin	153 75
Renta de hârtie austr. 4⅕ . . .	99 25
Renta de argint austr. 4⅖ . . .	99 20
Renta de aur austr. 4%	117 25
Renta de coróne austr. 4% . . .	99 35
Bonurĭ rurale ungare 3½% . . .	89.55
Losurĭ din 1860	157 —
Acţiĭ de-ale Băncei ung. de credit	1779. —
Acţiĭ de-ale Băncei austr. de credit	836 75
Acţiĭ de-ale Băncei austro-ung. .	687.75
Napoleondorĭ.	19 09
Mărcĭ imperiale germane . . .	117 65
London vista	240.85
Paris vista.	95 55½
Note italiene	95 60

Cursul pieţei Braşov

Din 20 Ianuarie n. 1907.

	Cmp.	Vênd.
Bancnote rom.	18.86	18 94
Argint român	18.80	18.84
Napoleondori.	19.06	19 10
Galbeni	11.20	11.45
Mărcĭ germane	117.20	117 30
Lire turcescĭ	21.50	21.60
Scris. fonc. Albine 5%	101.—	102
Ruble Rusescĭ	2 53	2.58